

Raadsvoorstel

Onderwerp: Zienswijze bronscheiding of nascheiding plastic, metalen verpakking en drankenkartons

Raadsvergadering	18 april 2024, agendapunt 12 - zie apart besluitblad -
Datum raadsvoorstel	12 maart 2024
Bijlage(n)	5
Zaaknummer	Z.328782 / D.1665671
Behandeld in commissie	Fysiek Domein 3 april 2024, agendapunt 7.2
Portefeuillehouder	wethouder G. Rebel
Informatie bij	Eelco Weyland
E-mail / telefoonnummer	e.weyland@huizen.nl / 035-5281625

Voorstel

De voorkeur geven aan het continueren van het huidige systeem van bronscheiding van plastic, metalen verpakking en drankenkartons (PMD) en deze zienswijze aan het algemeen bestuur van de Regio Gooi en Vechtstreek overbrengen.

Toelichting op het te nemen besluit

Aanleiding

Bij het opstellen van de regionale Grondstoffenvisie 2021 zijn de raden in Gooi en Vechtstreek geconsulteerd over de systeemkeuze bronscheiden/nascheiden van PMD. Eind 2021 besloot het algemeen bestuur van de Regio om het systeem van PMD-bronscheiding vooralsnog te continueren. Er is toen toegezegd dat de afweging opnieuw gemaakt wordt voorafgaand aan het aangaan van nieuwe contracten voor PMD en huishoudelijk restafval. Dat moment dient zich nu aan. Voor de verwerking van de stromen PMD en huishoudelijk restafval dient de GAD dit jaar de aanbesteding te starten.

Uw raad ontving op 16 februari 2024 per brief de uitnodiging om een zienswijze te geven op de te maken afweging: het huidige inzamelsysteem van PMD (bronscheiding) voortzetten of overstappen op PMD-nascheiding. Het algemeen bestuur van de Regio Gooi en Vechtstreek neemt hierover op 27 juni a.s. een besluit.

Argumentatie

De vergelijking tussen de systemen bronscheiding en nascheiding is gemaakt aan de hand van de aspecten kosten, dienstverlening en duurzaamheid. Daarnaast is gekeken naar beleidsontwikkelingen. Ten behoeve van de afweging is door de Regio Gooi en Vechtstreek aan bureau KplusV gevraagd een analyse te verrichten naar de (met name financiële) effecten van

een eventuele overstap naar nascheiding. Het rapport van KplusV en het begeleidende memo van de Regio Gooi en Vechtstreek zijn opgenomen als bijlagen 2 en 3.

Kosten

Uit de rapportage van KplusV blijkt dat de overstap naar nascheiding voor de regiogemeenten leidt tot eenmalige extra kosten van circa €780.000 en een structurele kostenverhoging van circa €800.000 per jaar. Wanneer rekening wordt gehouden met de ontvlechting van de gemeente Weesp, is het financieel effect van een overstap naar nascheiding eenmalig €737.000 en jaarlijks €642.000.

Op het rekenmodel is door KplusV een 'sensitiviteitsanalyse' toegepast. Er is gekeken naar scenario's die de eenmalige of jaarlijkse kosten significant kunnen beïnvloeden. Het gaat bijvoorbeeld om een stijging of daling van de verwerkingstarieven, wijziging van de vergoedingen vanuit het Afvalfonds of veranderingen in het scheidingsgedrag van inwoners (zo leidt 1% meer of minder PMD-scheiding tot een kosteneffect van €27.000 voor de regio). De scenario's kunnen het kostenverschil tussen beide opties vergroten of verkleinen, tot 60% kleiner of 40% groter. In welke mate deze scenario's zich daadwerkelijk gaan voordoen, is onzeker. Daarnaast kunnen kostenverhogende en kostenverlagende effecten elkaar opheffen.

De gevolgen voor de begroting zijn beschreven in de financiële paragraaf.

Dienstverlening

Nascheiding van PMD zal voor een groot deel van de inwoners als prettig (geen extra minicontainer) en gemakkelijk (geen PMD-bronscheiding in en om het huis) worden ervaren. Daar staat tegenover dat een deel van de inwoners juist via afvalscheiding wil bijdragen aan milieubewustzijn in algemene zin. Daarnaast moet rekening gehouden worden met een wisselwerking tussen kosten en klanttevredenheid als onderdeel van (door inwoners ervaren) dienstverlening: de hogere kosten voor nascheiding worden vertaald in de afvalstoffenheffing die inwoners betalen en kunnen dus een (negatief) effect hebben op de klanttevredenheid. Daarbij moet worden opgemerkt dat het kostenverschil niet groot is (€3 eenmalig en €2,63 structureel).

Duurzaamheid

Op dit moment worden met bronscheiding en nascheiding van PMD vergelijkbare resultaten behaald ten aanzien van de hoeveelheid en herbruikbaarheid van de grondstoffen. Bij beide systemen is nog ruimte voor verbetering: bij bronscheiding kan het gescheiden PMD door inzet van campagnes, goede dienstverlening en continuïteit verhoogd worden, daarnaast worden (na)scheidingstechnieken doorontwikkeld.

Bij bronscheiding zijn inwoners zich meer bewust van de door hen geproduceerde afvalstoffen, wat positief kan bijdragen aan duurzaam gedrag in bredere zin. De overgang naar nascheiding van PMD heeft mogelijk invloed op het de scheidingsbereidheid ten aanzien andere grondstoffen zoals oud papier/karton en gft. Dit effect is betrokken in de sensitiviteitsanalyse.

Beleidsontwikkelingen

Het grootste deel van de gemeenten past momenteel PMD-bronscheiding toe, met name gemeenten met voor het merendeel laagbouw. Verwacht wordt dat het Rijk meer zal inzetten op standaardisering op de inzameling en verwerking van de PMD-stroom. Op dit moment is nog onbekend in welke richting dit beleid zich zal ontwikkelen.

Zienswijze

Het voorstel van het college is om de voorkeur te geven aan het voortzetten van het systeem van PMD-bronscheiding. Het huidige inzamelsysteem past in een jarenlang en consistent beleid van bronscheiding van grondstoffen. Hierdoor functioneert het systeem van PMD-bronscheiding, met ruimte voor verbetering, naar behoren.

Nu overstappen op nascheiding van PMD leidt aantoonbaar tot hogere eenmalige en structurele kosten voor de inwoners in Gooi en Vechtstreek, terwijl de voor- en nadelen van bronscheiding en nascheiding op het gebied van duurzaamheid en dienstverlening elkaar min of meer in evenwicht houden.

De richting van het Rijksbeleid is zoals gezegd nog onzeker. Nu overstappen op nascheiding is dan ook risicovol en prematuur. De overstap naar nascheiding is zo goed als onomkeerbaar, omdat het later herzien van de keuze (dus weer teruggaan naar bronscheiding) niet kansrijk zal zijn.

Een consistent inzamelbeleid is belangrijk voor een efficiënte bedrijfsvoering van de GAD, duidelijkheid voor inwoners en daaruit voortvloeiend de bereidheid tot afvalscheiding. Het nieuwe PMD-contract dient daarom voor een niet te korte termijn te worden aangegaan. Anderzijds moeten het contract en de contractduur zodanig zijn, dat flexibel kan worden ingespeeld op nieuwe beleidsontwikkelingen. Aan de GAD wordt gevraagd om bij het aangaan van contracten hierin een goed evenwicht te vinden.

Het algemeen bestuur van de Regio Gooi Vechtstreek wordt via de in bijlage 5 opgenomen brief op de hoogte gesteld van deze zienswijze.

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Alternatieven

Het alternatief is overstappen op nascheiding van PMD. Dit alternatief wordt niet voorgesteld, om redenen die zijn genoemd bij de argumentatie. Daarnaast worden in het memo van de Regio (bijlage 3, pagina 4) de volgende alternatieven genoemd:

- Bronscheiding gecombineerd met nascheiding op restafval. Dit levert qua dienstverlening en bedrijfsvoering geen voordelen op. Het is meer te zien als variant die bij de aanbesteding van bronscheiding onderzocht kan worden, als deze variant kostentechnisch interessant blijkt.
- Differentiatie van bronscheiding en nascheiding op basis van hoog stedelijk en laag stedelijk gebied. Ook deze variant heeft niet de voorkeur omdat hoogbouw en laagbouw vaak in elkaar overvloeien. Zo'n gemengd systeem is voor inwoners onduidelijk en bovendien niet efficiënt voor de inzameling.

Uitvoering inspraak en participatieverordening

Niet van toepassing.

Toegankelijkheid

Niet van toepassing.

Beslistermijn

De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 10 mei 2024 hun zienswijzen in te dienen op de voorgestelde afweging.

Financiële paragraaf

Na de keuze voor bronscheiding (of als anders besloten wordt: nascheiding) worden de uitkomsten van de aanbesteding verwerkt in de begroting van de Regio per 2026. De kosten van de GAD worden verwerkt in de afvalstoffenheffing.

De meerkosten voor nascheiding ten opzichte van bronscheiding zijn als eenmalige last € 3 per inwoner en als jaarlijkse last € 2,63 per inwoner. Zie hiervoor de onderstaande tabel.

Extra Lasten Nascheiding	2026	2027	2028	2029
Eenmalige lasten Regio	780.000			
Eenmalige lasten gem.Huizen	130.976			
Eenmalige lasten Regio, ex. Weesp	737.000			
Eenmalige lasten gem.Huizen, ex. Weesp	123.756			
Eenmalige lasten per inwoner	3			
Jaarlijkse lasten Regio	800.000	800.000	800.000	800.000
Jaarlijkse lasten gem.Huizen	135.193	135.193	135.193	135.193
Jaarlijkse lasten Regio, ex. Weesp	642.000	642.000	642.000	642.000
Jaarlijkse lasten gem.Huizen, ex. Weesp	108.493	108.493	108.493	108.493
Jaarlijkse lasten per inwoner	2,63	2,63	2,63	2,63

o. b. v. 41.252 inwoners (1-1-2023, bron CBS)

Zoals gezegd bestaat er bandbreedte van -60% en +40% tussen beide systemen, afhankelijk van het zich voordoen van scenario's uit de sensitiviteitsanalyse. In onderstaande tabel zijn de effecten hiervan doorgerekend.

Jaarlijkse kostenverschil	Bandbreedte +/- 60%	Bandbreedte + 40%
Jaarlijkse kosten gemeente Huizen	€ 43.397	€ 151.890

Overige Raadsinformatie

Bevoegdheid

Inzameling van huishoudelijk afval is een aan de Regio Gooi en Vechtstreek overgedragen taak. Het algemeen bestuur van de Regio Gooi en Vechtstreek is bevoegd om het besluit over bronscheiding of nascheiding van PMD te nemen.

Collegeprogramma

Artikel 3.5.1: "De gemeente Huizen wil tijdig door de regio (GAD) betrokken worden bij het nieuw op te stellen inzamelingsbeleid, waaronder uit te voeren onderzoek naar PMD. Tijdig houdt in ieder geval in dat gemeenteraden en gemeentes de tijd hebben om met elkaar het gesprek over dit onderwerp te voeren en de besluitvorming hieromtrent op democratisch gelegitimeerde wijze te laten plaatsvinden."

Begroting

De bijdrage van Huizen aan de GAD (als onderdeel van de Regiobegroting) is opgenomen in de gemeentebegroting bij het programma Beheer en inrichting openbare ruimte (afval).

Eerdere besluiten

Op 10 augustus 2021 gaf uw raad een zienswijze op de toen gemaakte afweging om de PMD-bronscheiding te continueren. Zie hiervoor bijlage 4.

Voorgeschreven procedure

Het traject naar besluitvorming ziet er als volgt uit:

- 11 maart 2024: Regiopodium
- 10 mei 2024: einddatum indienen zienswijzen
- 30 mei 2024: voorbespreking besluit in DB Regio
- 14 juni 2024: advies portefeuillehoudersoverleg Milieu & Duurzaamheid aan AB
- 27 juni 2024: besluit AB.

De nieuwe aanbesteding van de PMD-stromen en restafval start daarna.

Kader- en beleidsnota's

Grondstoffenvisie, vastgesteld door algemeen bestuur Regio Gooi en Vechtstreek in 2021

Evaluatie

De GAD zal ook na het AB-besluit de ontwikkelingen in het PMD-dossier monitoren. Bij het aangaan van het nieuwe contract zal oog zijn voor de dan meest optimale contractduur en contractvoorwaarden.

Bijlagen

1. Brief Regio Gooi en Vechtstreek 16 februari 2024
2. Rapport KplusV Actualisatie rekenmodel GAD d.d. 19 januari 2024
3. Memo bij zienswijze keuze PMD bronscheiden of nascheiden
4. Zienswijze Huizen grondstoffenvisie en PMD-inzameling d.d. 10 augustus 2021
5. Conceptbrief aan algemeen bestuur Regio

Burgemeester en wethouders,

De secretaris

De burgemeester

Advies raadscommissie

Dit voorstel is behandeld in de vergadering van de commissie Fysiek Domein van 3 april jl.. De commissievertegenwoordiging van de fractie van Dorpsbelangen Huizen adviseert u in te stemmen met dit voorstel.

De commissievertegenwoordigingen van de fracties van SGP, Leefbaar Huizen, VVD, ChristenUnie, Transparant Huizen, PvdA, GroenLinks, CDA en D66 behielden een standpunt voor en namen het voorstel mee terug voor nader overleg met de fractie.